

Záborszky 70 – A közönségért meg kell küzdeni!

Záborszky Kálmán október negyedikén töltötte be a hetvenedik életévét. Születésnap hangversenye, valamint a Zuglói Filharmónia őszi és téli hangversenyeiről tartott sajtótájékoztató jó alkalmat szolgáltatott arra, hogy visszatekintszen pályájának főbb állomásaira, és elmesélje a közeljövőre irányuló terveit.

FOTÓ: NÉMETH SZABOLCS

Kálmán Csaba köszönti a 70 éves karmestert

I Sok szeretettel köszöntöm hetvenedik születésnapja alkalmából! Visszatekintve az elmúlt évekre, mit tart a legnagyobb eredményeinek?

– Az iskolai munkámmal kapcsolatban nagyon büszke vagyok arra, hogy a Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnáziumban és az Alapfokú Művészeti Iskolában is kiváló tanári kar dolgozik. A zenekari nevelés terén nagy örömet okoz, hogy immár 15 együttesünk működik, a Zuglói Filharmónia példáját követve. Azzal is nagyon elégedett vagyok, hogy a Zuglói Filharmónia egyre magasabb zenei

színvonalon muzsikál; érezhető, hogy minden évben egy kicsit előrelépünk. Feltétlenül meg kell említenem azokat a zenei táborokat, amiket évről évre Tihanyban rendezünk meg; az Apát-sággal és az Önkormányzattal olyan jó kapcsolatot sikerült kialakítanunk, hogy ebben az évben már négy zenekar töltött el a Balaton mellett egy hetet közös zenéléssel, játékkal. De ide kívánkozik az a két augusztusi hangverseny is, amit Vashegyi Györggyel már három éve szerveztünk, és végre megvalósult. A Határon Túli Magyar Zenészek Szimfonikus Zenekara – ki-

használva a más zenekaroknál kiadott nyári szabadságot – a Pesti Vigadóban Medveczky Ádám vezényletével egy csodálatos Kodály-programot játszott, illetve Pécsen az *Orgonapont* sorozat lezárásaként megszólaltatták Joseph Haydn: *Teremtés* című oratóriumát. Ebben a zenekarban főleg erdélyi és délvidéki muzsikusok játszottak, de tulajdonképpen a Kárpát-medence minden része képviseltette magát. Összefoglalva: annak örülök, hogy az általam művelt területek folyamatosan, fokról fokra fejlődnek, gyarapodnak, a terveim megvalósulnak.

Fotó: NÉMETH SZABOLCS

Í Ön csellistaként kezdte a pályafutását. Édesapja mellett nyilván sok tapasztalatot szerzett, de mikor kezdett vezényelni, irányítani?

– Csellistaként sok helyen hangversenyeztem, ígéretes pálya állt előttem. Azonban a zenekari repertoár, a szimfonikus irodalom valamiért mindig jobban vonzott. Hivatalosan 1988-ban vettem át a zenekar művészeti vezetését, de már korábban is sokat vezényeltem.

Í A kórus a kezdetektől jelen van az együttesek között, vagy csak később kezdett a vokális zenével is foglalkozni?

– Mivel az István Gimnázium volt a székhelyünk, adódott a lehetőség: az oda járó gimnazistákból újrászerveztem 1981-ban az énekkart, mely azóta is az istvános zenekar állandó partnere. Ma már önállóan is szerepelnek Szent István Király Oratóriumkórus néven.

Í Ön a testvérével 1990-ben hozta létre a Szakközépiskolát; a Zuglói Filharmonia pedig 2006-ban vált önálló zenekarrá. Mi volt nehezebb: iskolát alapítani, vagy egy zenekart megalakítani? Hogy sikerült ezeket a mérföldköveket elérni, milyen munka előzte meg a két eseményt?

– A két terület: az előadó-művészet

és a pedagógia az én életemben teljesen összefonódik. Mindkét alapítást az élet követelte ki: az 1968-ban létrehozott zeneiskola a mellette működő nagyhírű zenekar hatására rendkívül sok fiatal vonzott. Teljes osztályokat készítettünk fel zeneakadémiai felvételire. Kézenfekvő volt, hogy a zenei képzés középső lépcsőjét, a mai zeneművészeti szakgimnáziumot is létrehozzuk, biztosítva ezzel a folytonosságot.

A zenekar pedig azért vált hivatalossá, azért önállósodott, mert az együttes egyszerűen felnőtt arra a zenei szintre, hogy hivatásosként működjön. Zugló Önkormányzata – elismerve az együttes akkor már fél évszázados kulturális misszióját a kerületben – mellénk állt, és létrehozta a zenekar fenntartásához szükséges szervezetet.

Í Ahhoz, hogy a zenét tanuló gyerekek eljuthassanak addig, hogy egy hivatásos zenekarban játszassanak, sok gyakorlás és sokféle zenekaron keresztül vezet el az út. Az iskolában más és más zenekari feladat vár a különböző korban lévő növendékekre. Melyik korosztállyal foglalkozik a legszívesebben?

– Tulajdonképpen mindegyikkel – és mindegyikkel mindig másért. A Tücsökzenekar kis muzsikusi hihetle-

nül nyitottak mindenre. Nincsenek előítéleteik, várják, hogy mi fog velük történni. Csodálatos érzés, amikor látom, érzem rajtuk, hogy először élik át a közös muzsikálás katartikus élményét. A középiskolásokkal azért jó dolgozni, mert amikor megérintik őket a nagy mesterművek, levetkőzik a kamaszos „életuntságot”, és teljes erővel, tiszta szívvel nekiveselkednek a közös munkának. A Zuglói Filharmoniaival pedig már teljesen összezsizsolódtunk, fél szavakból is értjük egymást és csodálatos zenei produkciók születnek az együttes munkából.

Í Kikkel dolgozik, amikor kialakítja egy évad koncepcióját? Milyen szempontok szerint válogatja össze a műsort, a szereplőket, a helyszíneket?

– Első körben a Zuglói Filharmonia két karmesterével, Horváth Gáborral és Ménesi Gergellyel egyeztetek. Ma már inkább az a gond, hogy mit szabad elvállalnunk, és melyik felkérésre kell nemet mondanunk. A legfontosabbak a fiataloknak szóló, kerületi programok, amelyeket semmi szín alatt nem szeretnénk elhagyni!

Í A születésnap hangversenyén miért ezeket a műveket játszották?

– Számomra nagy megtiszteltetés volt, amikor a MŰPA részéről megke-
restek a hangverseny ötletével. Szeret-
tem volna, ha már egy ilyen szép lehe-
tőség adódott, a pedagógus éneket is
megmutatni a hangversenyen. Jelenleg
az iskola három zenei együttesét veze-
tem, közülük 140-en léptek színpadra
Zempléni László: Régi magyar táncok
című művében. A gyerekek nagyon
komolyan készültek a hangversenyre,
még belső próbajáték is volt előtte! Ezt
két nagy – sőt, talán a két legnagyobb
– Kodály mű követte, a Psalmus Hun-
garicus és a Galántai táncok. Mind-
kettőt sokat vezényeltem már, bennük
a magyarság iránti elköteleződés, a
hazaszeretet és a haza féltése egyértel-
műen megjelenik. Dubrovay László:
Faust, az elkárhozott című balett-ze-
néjét mi 2016-ban mutattuk be. Min-
dig is szívügyem volt a kortárs szerzők
megszólaltatása, műveiknek a népsze-
rűsítése. Amikor ezt a zenét egy rádió-
zenekaros felvételről megismertem,
szinte láttam magam előtt a cselek-
ményt. Szerettem volna ezt az érzést
megosztani a fiatalokkal, ezért döntöt-
tem a bemutató mellett. Akkor egy
DVD is készült az anyagból, és Dubro-
vay László nagyon elégedett volt ve-
lünk. Így tehát három olyan pillére
volt a koncertnek, ami a számomra
fontos dolgokat képviselte.

■ *Melyik az a mű, amihez – a zenekar-
ra is gondolva – a legszebb emlékek kötik?*

– Nagyon sok emlékezetes hangver-
senyünk volt, de én nem szoktam a
múlttal foglalkozni, mindig az előttem
álló darabokra koncentrálok. Amire
éppen készülünk, amin dolgozunk,
ami formálódik, abban a pillanatban
az a legkedvesebb.

■ *Mit tart a Zuglói Filharmónia leg-
nagyobb érdemének, illetve különlegessé-
gének, ami miatt helyet kapott a fővárosi
zenekarok palettáján?*

– Együttesünk – amellet, hogy a ki-
emelt zenekari kategória részese – nagy
elkötelezettséggel szervez, rendez fiatal-
oknak szóló hangversenyeket. *Felfede-*

zőúton című sorozatunkban, ami Zug-
lóhoz kötődik, évente 12000 gyermek
és fiatal vesz részt egy-egy hangverse-
nyen. Ezeken a programokon a zene
mellett a társművészetek is helyet kap-
nak. *Pastorale* sorozatunk több évtize-
de töretlen népszerűségnek örvend, ta-
valy óta a Pesti Vigadó fogadta be a
családoknak szóló komplex művészeti
sorozatot. Nagyon sokat teszünk a ze-
nei nevelésért, talán ez az a jegy, ami
megkülönböztet minket a többi, ha-
sonló kategóriájú zenekartól. A tagok
hosszú évek után is lelkesek, együtt-
működők, ezt a vendég karmesterek is
mindig szóvá teszik a próbafolyamat
végén. Egy másik különlegesség, hogy
a Zuglói Filharmónia, bár jogilag önál-
ló szervezet, szoros szakmai együttmű-
ködésben van a Szent István Király
Zeneművészeti Szakgimnázium és
Művészeti Iskolával, ahol – a hivatásos
együttes példájára – a 15 különféle ösz-
szetételű zenekar és kórus működik.

■ *Melyik bérlet programja lett az Ön
számára a legkedvesebb az idei kínálatból?*

– Nem tudok különbséget tenni,
mindegyik kedves számomra. Talán
pontosan azért, mert más céllal hoztuk
létre őket, így mindegyik hangverseny-
sorozat megtalálhatja azt a közönséget,
amelyiket megcélzottuk, amikor össze-
állítottuk a programokat.

■ *A Zuglói Filharmónia 2017. évi őszi
és téli hangversenyeivel kapcsolatos sajtó-
tájékoztatóján is említette, hogy a kerület
zenei életét sikerült felpezsdíteni, sok gye-
reket mozgatnak meg az egyes alkalmak
– milyennek találja a mai gyerekközön-
séget? Eléri-e őket a zene, meg lehet-e szó-
lítani a fiatalságot?*

– Az a tapasztalatunk, hogy értékes,
vonzó programmal meg lehet nyerni a
gyerekeket és a kamaszodó fiatalokat is.
Sokan nem is voltak még hangverse-
nyen, nem hallottak élő zenét. Mégis, az
első alkalom után lelkesen jönnek és
igénylik a hangversenyeinket. Úgy gon-
dolom, emiatt nagy felelősséget vállal,
aki ifjúsági hangversenyt rendez. A kö-
zönségért meg kell küzdeni!

■ *A mindennapos éneklés bevezetésé-
vel kapcsolatos egyeztetésekről sokat hal-
lani a médiában. Ön nem kevés ered-
ményt mondhat magáénak ezen a téren,
hiszen az Ön által megálmodott iskolá-
ban példátlanul sok hangszeres együttes
működik, pezsgő zenei élet folyik. Persze
nyilván kivételes helyzetben vannak, hi-
szen ez egy zenei irányultságú iskola, de
biztosan vannak olyan tapasztalatai,
amiket normál iskolákban is lehetne
hasznosítani. Ön szerint hogyan lehetne
zenélésre, éneklésre, zenehallgatásra hív-
ni az általános iskolás korosztályt?*

– Leginkább az aktív részvételre
volna szükség. Minden iskolában visz-
sza kellene állítani a kórusokat, szá-
mukra fesztiválokat, versenyeket, ta-
lálkozási alkalmakat kellene rendezni.
Természetesen nagyon fontos lenne a
heti két énekóra visszaállítás is, min-
den évfolyamon! Egészen az érettsé-
giig így kellene lennie. Ezek az órák
pedig valóban az éneklésről szóljanak,
ne zenei ismereteket, hanem élő zenei
tapasztalatot szerezzenek a tanulók!
Ma már nagyon sok olyan tanul-
mányt lehet olvasni, ami bizonyítéko-
kat szolgáltat arra nézve, hogy a zenei
nevelés kihat a matematikai készsé-
gek, képességek fejlődésére. De fan-
tasztikus kapcsolódási pontokat lehet
találni a történelemmel, az irodalom-
mal, a társművészetekkel is, ezt nagyon
hosszan sorolhatnám. Fontos volna,
hogy a tanárok ne egyetlen szakterü-
letről adjanak információkat, hanem
egészében, összefüggéseiben lássák a
dolgokat; ha ehhez sikerül hozzátenni
az élményszerű megközelítést, már
nem lehet baj.

■ *Milyen hosszú távú tervekkel indul
neki az új évadnak, milyen célokat tü-
zött ki maga elé?*

– Legfőbb szándékom fenntartani a
zenekar folyamatos működését, és
mindig magasabb zenei színvonalat
megcélolni. A zenében sosincs végállo-
más, mindig lehet jobban, kifejezőb-
ben, tartalmasabban muzsikálni.

Mechler Anna